

***Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trnave***

***ODPOČET PLNENIA PROGRAMOV
A PROJEKTOV ÚRADOV VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ
REPUBLIKY NA ROK 2021
A ĎALŠIE ROKY
K 31.12.2021***

***Predkladá: Mgr. Tomáš Hauko, MPH
regionálny hygienik
marec 2022***

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Na rok 2021 nebola určená konkrétna úloha pre odbor hygieny životného prostredia RÚVZ Trnava.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Zadávaním údajov o nových pracoviskách s vyhlásenými RP a zmenách na existujúcich pracoviskách, o počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď. do programu ASTR vedieme evidenciu rizikových prác za región Trnava (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec). Sledujeme vývoj zmien v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce a v rámci ŠZD kontrolujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika a ostatné faktory ovplyvňujúce prácu a pracovné prostredie.

Upozorňujeme zamestnávateľov na potrebu realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce zaradené do 4. ktg. rizika. V rámci výkonu ŠZD sledujeme vykonávanie preventívnych lekárskech prehliadok a ich intervaly u zamestnancov, ktorých činnosti sú zaradené do 3. a 4. ktg. rizika. Pri výkone ŠZD nám zamestnávatelia predkladali výsledky meraní škodlivých faktorov v pracovnom prostredí.

Zamestnávatelia opatrenia na ochranu zdravia na rizikových pracoviskách v roku 2021 plnili, sankcie v tejto oblasti neboli uložené.

V roku 2021 sme celkovo vykonali 48 previerok v rámci ŠZD, bolo vydaných 48 rozhodnutí, z toho 14 nových rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác, 11 rozhodnutí na zrušenie rizikových prác, rozhodnutí o prehodnotení rizikových prác bolo 23.

Pri prešetrovaní podozrení na choroby z povolania z dôvodu dlhodobej nadmernej jednostrannej záťaže u pracovníkov sme upozorňovali zamestnávateľov na potrebu posúdenia rizika fyzickej pracovnej záťaže, resp. na vykonanie meraní fyzickej pracovnej záťaže a podľa ich výsledkov informovali o potrebe prehodnotenia súčasného zaradenia pracovníkov do kategórií rizika.

V roku 2021 bolo prešetrovaných 24 podozrení na chorobu z povolania u zamestnancov. Podľa druhu ochorenia išlo o 19 prípadov podozrenia na vznik choroby z povolania z DNJZ, tri prípady alergickej kontaktnej dermatitídy, jedno infekčné ochorenie - TBC, jedno poškodenie sluchu.

Z ukončených 20 prešetrovaní vykonaných v roku 2021 sme od komisií pre posudzovanie chorôb z povolania dostali hlásenia o prerokovaní choroby z povolania v 16 prípadoch, z toho 10 bolo uznaných a 6 neuznaných. Môžeme konštatovať, že vo všetkých prípadoch sa záver komisie zhodoval s našim záverom prešetrovania.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické

V roku 2021 sme vykonali celkovo 63 ŠZD zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. ŠZD boli vykonané: v priemyselných podnikoch - 29, v predajniach - 17, v lekárňach - 4, v autoservisoch a auto umyvárňach - 8, v laboratóriách - 2, v skladoch farmaceutických liekov a liečiv - 3. Pri ŠZD sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a zmesí, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie toxických látok a zmesí, vypracovanie prevádzkových poriadkov, oboznamovanie zamestnancov pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi, podmienky predaja a používanie OOPP.

Okrem toho sme v rámci kontroly dodržiavania opatrení k obmedzeniam prevádzok pri ohrození verejného zdravia v súvislosti s ochorením COVID -19 vykonali 99 kontrol, pri ktorých sme sa zamerali aj na kontrolu skladovania a vypracovania prevádzkových poriadkov pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi: 19 v autoservisoch, 20 v predajniach záhradkárskych potrieb a kvetinarstvach, 25 v predajniach stavebnín, 16 v predajniach farby – laky a drogéria, 3 v čistiarňach odevov, 8 v lekárňach, 5 v prevádzkach tlačiarň, 3 v opravovniach obuvi. Rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxických látkami a zmesami boli vydané v 2 priemyselných organizáciách, a to v jednej organizácii na spracovanie, manipuláciu a skladovanie 1,2-dibrómetánu, brucínu, chloridu fosforečného, pivaloylu chloridu, fentanyl bázy, etoricoxibu, a v druhej organizácii na manipuláciu a skladovanie dynasylanu 1161 EQ, Silquestu A-1128 a VPS 1178.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami boli v roku 2021 vydané po preskúšaní 14 žiadateľom, bez skúšok 17 žiadateľom.

Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V rámci ŠZD vyhladávame pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a zamestnávateľov upozorňujeme na povinnosť mať činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku posúdené a schválené orgánom verejného zdravotníctva. V roku 2021 bolo vydaných 86 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, z toho bolo vydaných 85 rozhodnutí na odstraňovanie azbestocementových materiálov, z toho 23 demontážnych prác bolo v interiéri a 62 v exteriéri.

Bolo vydané 1 rozhodnutie na požívanie karcinogénov v priemyselnej organizácii na používanie chemických karcinogénov kategórie 1B: 1,1,2,2,-tetrachlóretán, 1-bróm-3-chlórpropán, Formaldehyde Water sol. 37%, paraformaldehyd, chlórmetyletyléter, pyridinium chlorochromate, octan kobalnatý a chemického karcinogénu kategórie 1A: nitril kyseliny glykolovej (70% vodný roztok).

V rámci ŠZD bolo v roku 2021 vykonaných 6 kontrol pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Pri ŠZD sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri manipulácii s chemickými karcinogénmi a mutagénmi v zmysle príslušných nariadení vlády SR.

Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V roku 2021 sme v rámci ŠZD usmerňovali zamestnávateľov k zlepšeniu pracovného prostredia, pomáhali sme najmä malým podnikom a fyzickým osobám - podnikateľom pri plnení povinností a opatrení vzhľadom na konkrétne podmienky pracovného prostredia a prevádzok, informovali sme ich o vzájomne pôsobiacich faktoroch práce, pracovného prostredia a životného štýlu zamestnancov. Poskytovali sme individuálne poradenstvo. Na našej webovej stránke máme vytvorenú stránku poradenskej a konzultačnej činnosti odboru PPL, kde uverejňujeme aktuálne problematiky (odstraňovanie AZC materiálov, opatrenia v mimoriadne teplých dňoch a iné).

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

Zapájame sa do európskych informačných kampaní zameraných na informovanie o povinnostiach zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci, kde spolupracujeme s orgánmi inšpekcie práce. V rámci Európskeho týždňa BOZP uverejňujeme na web sídle RÚVZ Trnava propagačné materiály.

V spolupráci s Inšpektorátom práce v Trnave sme v roku 2021 vykonali štyri spoločné kontroly. Dve kontroly boli vykonané v organizáciách, ktoré mali vyhlásené rizikové práce - výroba stavebných materiálov a výroba liekov. Ďalšie dve kontroly sa uskutočnili v prevádzke na výrobu čistiacich, pracích a dezinfekčných prostriedkov a v prevádzke na výkup, kontrolu, prenájom a predaj jazdených automobilov.

Kontroly boli zamerané na kontrolu plnenia povinností pri ochrane zdravia zamestnancov vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a na dodržiavanie predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Z pohľadu verejného zdravotníctva išlo o kontrolu pracovného prostredia a pracovných podmienok zamestnancov vrátane poskytovania a používania OOPP, kontrolu dokumentácie (rozhodnutie o uvedení priestorov do prevádzky, posúdenie rizika a kategorizácia prác, rozhodnutie o vyhlásení rizikových prác, prevádzkové poriadky a pod.)

Spoločné postupy a aktuálne problémy sme konzultovali na stretnutiach RÚVZ Trnava a IP Trnava.

Okrem spoločných kontrol spolupracujeme s inšpektormi práce pri ŠZD v rámci kolaudačných konaní, pri zmene účelu užívania stavieb, pri prešetrovaní podnetov.

V rámci prevencie šírenia ochorenia COVID-19 sme oboznamovali zamestnávateľov s aktuálnymi opatreniami pri ohrození verejného zdravia, usmerňovali ich v možnostiach ochrany zamestnancov priamo na pracoviskách, pomáhali pri zriaďovaní mobilných odberových miest priamo v podnikoch a zamestnávateľom sme tiež poskytovali konzultácie v tejto oblasti.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy zúčastnil vyšetrovaním vzoriek pekárskeho výrobku a hotovej stravy na obsah NaCl. V priebehu roka 2021 bolo analyzovaných 115 vzoriek odobratých v rámci štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín pracovníkmi hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Trnavskom kraji.

V roku 2021 nemal Odbor Hygieny výživy stanovené pokračujúce úlohy PaP ÚVZ SR. Odpočet programov a projektov z roku 2020 bol vyhodnotený a zaslaný.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENČII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

a) Podpora zdravého štartu do života

Výchovné aktivity zamerané na poradenskú činnosť a konzultačnú činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity pre matky s deťmi na materskej dovolenke v materských centrách a rodinných centrách realizuje odd. podpory zdravia a výchovy k zdraviu.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

Počas roka 2021 bolo celkovo vykonaných 101 kontrol v zariadeniach školského stravovania (školské jedálne a výdajné školské jedálne). Výkon ŠZD bol zameraný na kontrolu celkovej prevádzkovej a osobnej hygieny zamestnancov, dodržiavania zásad správnej výrobných praxe, skladovanie surovín, kontrolu pestrosti stravy, vyznačovanie alergénov na jedálnych lístkoch, kontrolu dodacích listov ako aj na dodržiavanie protiepidemických opatrení v zmysle platnej legislatívy.

V školských bufetoch boli vykonané 3 kontroly, ktoré boli zamerané aj na kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov. Vo väčšine bufetov sa ponúka aj nevhodný sortiment ako sú cukrovinky, slané čipsy, sladené nápoje. Prevádzkovateľom sa pri výkone ŠZD odporúča prehodnotiť predávaný sortiment a uprednostniť ponuku energeticky a výživovo hodnotného tovaru.

Pri výkone ŠZD v zariadeniach pre deti a mládež kontrolujeme aj dodržiavanie pitného režimu pre deti, ktorý je vo väčšine prípadov zabezpečený pitnou vodou (ochutenou bylinkami, alebo ovocím) najmä v letných mesiacoch a počas zimných mesiacov sa podávajú prevažne čaje.

Edukačné aktivity na základných a stredných školách zamerané na zdravú výživu, životný štýl a prevenciu obezity zabezpečuje oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

V priebehu roka 2021 sme v danej oblasti nerealizovali žiadne aktivity.

d) Podpora pohybových aktivít

V priestoroch, ktoré sa využívajú na výučbu telesnej výchovy bolo počas roka vykonaná 1 kontrola. Väčšina škôl má svoje vlastné telocvične, ktoré sa v poobedňajších hodinách a vo večerných hodinách prenajímajú a využíva ich verejnosť.

e) Monitoring antropometrických ukazovateľov vybraných vekových skupín detí školského veku

V priebehu roka 2021 sme v danej oblasti nerealizovali žiadne aktivity.

4.2 HYGIENICKÁ ÚROVEŇ DETSKÝCH PIESKOVÍSK V AREÁLOCH MŠ A V RÁMCI OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Prostredníctvom výkonu štátneho zdravotného dozoru sa v mesiaci jún zrealizovala kontrola dodržiavania legislatívnych požiadaviek v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. Súčasťou kontroly kvality piesku bol odber vzoriek na laboratórne vyšetrenie vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia. Spolu bolo odobratých 10 vzoriek piesku (5 z pieskovísk pri MŠ a 5 z verejných pieskovísk) v meste Trnava, Hlohovec, Piešťany. Laboratórnym rozborom vykonaným Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave bolo zistené, že 2 vyšetované vzorky piesku (1 vzorka piesku z pieskoviska Kamenný mlyn, Koliba, Trnava a 1 vzorka z pieskoviska Kalokagatia, Dolné Bašty, Trnava) **nevyhovujú** v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám § 3 Vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská pre prekročenie najvyššieho prípustného množstva Termotolerantných koliformných baktérií a Fekálnych streptokokov. O týchto skutočnostiach boli informovaní prevádzkovatelia pieskovísk a bola zabezpečená výmena piesku v pieskoviskách.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy zúčastnil vyšetrovaním vzoriek pieskov z pieskovísk odobratých v rámci regiónov RÚVZ so sídlom v Trnavskom kraji pracovníkmi HDM. V priebehu roka 2021 bolo vyšetrených 41 vzoriek.

4.3 HODNOTENIE JEDÁLNYCH LÍSTKOV MŠ A ZŠ

V priebehu roka 2021 sme zrealizovali len zber jedálnych lístkov za mesiac október a november z 3 školských jedální pri základných školách (1 ŠJ pri ZŠ v Trnave, 1 ŠJ pri ZŠ v Piešťanoch, 1 ŠJ pri ZŠ v Hlohovci). Vyhodnotenie jedálnych lístkov bude prebiehať v roku 2022.

4.4 ÚRAZY U DETÍ V SR

V priebehu roka 2021 sme v danej oblasti nerealizovali žiadne aktivity.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

RÚVZ Trnava nie je riešiteľské pracovisko.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Očkujúci lekári boli elektronickou formou informovaní o Očkovacom kalendári na rok 2021.

V rámci iniciatívy SEVS HODNOTA OČKOVANIA sa aktívne podieľame na realizácii projektu vzdelávania študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. Vzhľadom na pandémiu COVID-19 projekt nebol realizovaný.

RÚVZ Trnava sa podieľa na aktivitách realizovaných v rámci projektu Chránime pacientov - očkujeme sa proti chrípke vo FN Trnava, pripravený bol manuál na očkovanie zdravotníckych pracovníkov proti chrípke v nemocničných zariadeniach. Vzhľadom na pandémiu COVID-19 projekt nebol realizovaný.

V roku 2021 nebolo hlásené ochorenie povinne preventabilné očkovaním.

Vyhodnotenie kontroly očkovania k 31.8.2021 v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec:

V rámci pravidelného povinného očkovania sa v okrese **Trnava okresná zaočkovanosť** pohybovala od 96,54 % (základné očkovanie proti osýpkam, mumpsu a ružienke – ročník narodenia 2019) do 98,43 (preočkovanie proti osýpkam, mumpsu a ružienke v 11.roku života – ročník narodenia 2008). 90%-ná zaočkovanosť nebola dosiahnutá na **1 obvode**.

V rámci pravidelného povinného očkovania sa v okrese **Piešťany okresná zaočkovanosť** pohybovala od **95,24%** (základné očkovanie proti osýpkam, mumpsu a ružienke - ročník narodenia 2019) do **98,71%** (preočkovanie proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu a detskej obrne - ročník narodenia 2007). **Zaočkovanosť** nižšia ako 90 % na úrovni obvodov bola zistená na **5 obvodoch**.

V rámci pravidelného povinného očkovania sa v okrese **Hlohovec okresná zaočkovanosť** pohybovala od **97,17 %**(očkovanie proti MMR – ročník narodenia 2018) do **100%** . **Zaočkovanosť** nižšia ako 90 % na úrovni obvodov nebola zistená ani v jednom zo 7 obvodov.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Odbor epidemiológie evidoval k 31.12.2021 prostredníctvom systému EPIS 48 243 prípadov prenosných ochorení nahlásených z mobilných odberových miest, z ambulatných zdravotníckych zariadení - od lekárov prvého kontaktu, z mikrobiologických laboratórií, z ambulancií odborných lekárov a z ústavných zdravotníckych zariadení. Epidemiologicky bolo za rok 2021 vyšetrených 47 273 ohnísk (rok 2020 – 13 027 ohnísk) prenosných ochorení. V okrese Trnava bolo evidovaných 48 epidemických výskytov, z toho 45x išlo o ochorenie COVID-19, v okrese Piešťany bolo evidovaných 19 epidemických výskytov, z toho 16 x diagnóza COVID-19, v okrese Hlohovec bolo zaznamenaných 14 epidemických výskytov, z toho 12 x v súvislosti s ochorením COVID-19. V rámci zabezpečenia karanténnych opatrení bolo vydaných spolu 92 rozhodnutí (v roku 2020 – 63 rozhodnutí) - z toho 90 x lekársky

dohľad pre osoby v kontakte s prenosnými ochoreniami, 2x protiepidemické opatrenia (epidemické výskyty).

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

V rámci vykonávania ŠZD na ambulanciách všeobecných lekárov sústavne propagujeme hlásenie prenosných ochorení on - line cez program EPIS. Elektronický spôsob hlásenia cestou EPIS využíva cca 78 lekárov. V programe EPIS bolo roku 2021 zaevidovaných celkom 48 243 prípadov prenosných ochorení, z toho 46 232 x diagnóza COVID-19, 81 epidémií (z toho 75 x COVID-19) a 52 týždenných krajských hlásení do SRV.

Výstupy z programu EPIS slúžia na okamžitú analýzu epidemiologickej situácie, na spracovávanie mesačných výstupov prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz. Späťne sú o epidemiologickej situácii podľa spádových okresov v mesačných intervaloch informovaní všetci VLD a VLDD.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19 nebolo možné realizovať v roku 2021 projekty zamerané na aktívnu surveillance nozokomiálnych nákaz ako HELICS a prednáškové aktivity zamerané na hygienu rúk zdravotníckeho personálu v rámci Kampane za čisté ruky. V spolupráci s nemocničnou hygienou boli pripravené postupy v hygienicko-epidemiologickom režime na predchádzanie ochoreniu COVID -19 v nemocničných a ambulantných zariadeniach.

V roku 2021 bolo z ústavných zdravotníckych zariadení na RÚVZ hlásených spolu 1189 prípadov NN (v roku 2020 - 732 prípadov NN).

V rámci ŠZD bolo v roku 2021 na oddelení NN vykonaných 104 previerok zdravotníckych zariadení, v rámci ktorých bolo odobratých 218 vzoriek z prostredia a 29 vzoriek z vysterilizovaného materiálu.

Vydaných bolo 97 rozhodnutí (priestory do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov) a 12 záväzných stanovísk. V rámci testovania sterilizačných prístrojov formou platenej služby bolo vykonaných 176 testovaní sterilizačnej techniky (66 - horúcovzduchových sterilizátorov, 110 parných sterilizátorov).

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetrením vzoriek sterov a ovzdušia z prostredia zdravotníckych zariadení, vzoriek sterility materiálov a inštrumentálnej techniky používanej v zdravotníckych zariadeniach Trnavského kraja. Za obdobie roka 2021 bolo vyšetrených 428 vzoriek.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Svetová zdravotnícka organizácia dňa 30. 1. 2020 vyhlásila stav globálnej zdravotnej núdze vzhľadom na akútnu infekciu dýchacích ciest COVID 19, ktorú spôsobuje nový koronavírus (SARS-CoV-2) z čeľade Coronaviridae. Nový koronavírus patrí medzi betakoronavírusy, kam sa zaraďujú aj koronavírusy SARS-CoV a MERS-CoV, ale vykazuje od nich genetickú odlišnosť. Ochorenie sa prejavuje najmä kašľom, dýchavičnosťou, horúčkou, zápalom pľúc, v prípade komplikácií môže skončiť úmrtím. V roku 2021 pokračoval výskyt COVID-19 druhou epidemickou vlnou, v ktorej dominoval alfa variant a treťou vlnou s dominanciou delta variantu.

Regionálny hygienik a vedúca odboru epidemiológie sa v pravidelných intervaloch zúčastňovali zasadnutí pandemického strediska pri KŠ OÚ v sídle kraja Trnava, kde bola

riešená aktuálna epidemiologická situácia a z nej vyplývajúce prijatie adekvátnych protiepidemických opatrení na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19.

Opatrenia boli realizované v súčinnosti s riadiacimi zložkami samosprávy, VÚC, hasičský a policajným zborom.

Odbor objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia sa na plnení úlohy podieľal mikrobiologickým vyšetrením vzoriek odobratých v rámci riešení lokálnych epidémií v regióne Trnavského kraja. Za obdobie roka 2021 bolo vyšetrených 13 vzoriek.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vzorky odpadových vôd boli v roku 2021 odoberané podľa časového harmonogramu stanoveného ÚVZ SR Bratislava. Vzorky odpadových vôd boli odoberané paralelne z 2 odberových miest ČOV Zeleneč (7 odberov) a ČOV Piešťany (7 odberov). Výsledky vyšetrení vzhľadom na enterovírusy: Všetky výsledky vzhľadom na enterovírusy boli negatívne.

V týždenných intervaloch sledujeme hlásenia ACHO z ústavných zdravotníckych zariadení - na detských, infekčných a neurologických oddeleniach.

V r. 2021 nebol v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec evidovaný prípad akútnej chabej obrny.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

V rámci prevencie HIV/AIDS je v poradenskom centre zriadená nadstavbová Poradňa pre prevenciu infekcie HIV/AIDS. Poradenstvo je dôverné a vždy ide o stretnutie jedného klienta s jedným poradcom. Rešpektujeme absolútne právo klienta na dôvernosť a anonymitu. Klient je vždy poučený o správaní, ktoré znižuje riziko infekcie HIV.

Aktuálne zistené nové poznatky na poradni sú aplikované do ďalšej práce v poradni AIDS a tiež sú prezentované zdravotno-výchovnými materiálmi (letáky, plagáty, postery, panely), prednáškami a príspevkami do tlače a masmédií.

Prednášky v roku 2021 neboli vykonávané vzhľadom na nepriaznivú epidemiologickú situáciu.

Zdravotnovýchovné pôsobenie sme zamerali na dostupné možnosti – poskytovanie telefonického poradenstva a zdravotnovýchovného materiálu pre školy, organizácie, verejnosť a uverejnením na [www.stranky](http://www.stranky.sk).

1.december - Svetový deň AIDS

Spropagovali sme činnosť poradne prevencie HIV/AIDS v tlači na teletexte, internete, posterami, panelom a distribúcie z.v. materiálu. Poradňa a telefonická linka HIV/AIDS bola k dispozícii nad rámec časového vymedzenia.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Na OE boli priebežne vykonávané telefonické konzultácie pre všeobecných lekárov ohľadom povinného i odporúčaného očkovania detskej a dospelaj populácie a zároveň i konzultácie o možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

V rámci iniciatívy SEVS HODNOTA OČKOVANIA sa podieľame na vzdelávaní študentov SZŠ v oblasti vakcinológie. Vzhľadom na pandémiu ochorenia COVID-19 v roku 2021 nebolo vzdelávanie na SZŠ realizované.

6.9 ZVÝŠENIE POVEDOMIA BUDÚCICH RODIČOV O OCHORENIACH PREVENTABILNÝCH OČKOVANÍM A VÝZNAME OČKOVANIA

Z dôvodu pandémie COVID-19 v roku 2021 nebolo cestou RÚVZ Trnava v rámci projektu: Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania realizovaná vzdelávacia akcia - očkovanie hrou na stredných školách v Trnave.

6.10 OPTIMALIZÁCIA VEREJNEJ SPRÁVY V OBLASTI EPIDEMIOLOGIE

PhDr. Mária Marková, PhD. je v pracovnej skupine na tvorbu šandardizácie procesov ŠZD v rámci projektu optimalizácie verejnej správy v oblasti epidemiológie.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, FF, CHA)

7.1 MONITORING KVALITY VÔD VYBRANÝCH LOKALÍT

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľov vo vzorkách vôd z vybraných prírodných kúpalísk odobratých z regiónov RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede, Galante a Senici. V priebehu roka 2021 bolo vyšetrených 25 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.2 KVALITA VODY A PROSTREDIA ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ A UMELÝCH KÚPALÍSK

V rámci plnenia tejto úlohy bolo za obdobie roka 2021 vyšetrených 195 vzoriek umelých kúpalísk z regiónov RÚVZ so sídlom v Senici, Trnave a Galante v mikrobiologických, biologických a chemických ukazovateľoch.

7.9 MONITORING BIOLOGICKÝCH ALERGÉNOV V OVZDUŠÍ (PEĽOVÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA - PIS) A ALERGÉNOV ROZTOČOV VO VNÚTORNOM PROSTREDÍ

V rámci plnenia tejto úlohy bolo za obdobie roka 2021 vyšetrených 252 vzoriek vonkajšieho ovzdušia na identifikáciu a kvantifikáciu peľových zŕn a spór plesní.

7.14 ANALÝZA CELKOVÉHO ARZÉNU V POTRAVINÁCH

V rámci plnenia tejto úlohy bola za obdobie roka 2021 analyzovaná 1 vzorka na stanovenie celkového arzénu. Vzorka bola analyzovaná v rámci MPS PT-PO-41/2021, ktorej organizátorom bolo NRC pre organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích skúšok v oblasti potravín pri RÚVZ so sídlom v Prešove.

Na ostatných úlohách sa v rámci objektivizácie faktorov prostredia nepodielame z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia, alebo nie sme riešiteľským pracoviskom. Ďalej spolupracujeme na plnení ďalších úloh Programov a projektov určených pre odbor hygieny výživy, odbor epidemiológie a oddelenie hygieny detí a mládeže.

8 LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

RÚVZ Trnava nie je riešiteľské pracovisko.

9. PODPORA ZDRAVIA A VÝCHOVA K ZDRAVIU

9.1 ZDRAVOTNÉ UVEDOMENIE A SPRÁVANIE OBYVATEĽOV SR

Dotazníkový prieskum bol realizovaný v roku 2020, v roku 2021 prebiehalo spracovanie údajov ÚVZ SR a príprava na ďalší zber.

Sledovanie zdravotného stavu bolo v roku 2021 vykonávané formou zberu údajov v TZS.

9.2 PRIESKUM ZDRAVOTNEJ GRAMOTNOSTI OBYVATEĽOV SR

Prieskum M-POHL zdravotnej gramotnosti u občanov SR sme vykonávali v roku 2020. V roku 2021 prebiehalo jeho spracovanie.

9.3 SLEDOVANIE ZDRAVOTNÉHO STAVU OBYVATEĽSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sledovanie zdravotného stavu bolo v roku 2021 vykonávané formou zberu údajov v TZS.

9.4 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025

Vedúca oddelenia je členom pracovnej skupiny „Pohybová aktivita, prevencia nadváhy a obezity“.

Tematike prevencie obezity sme sa venovali aj v rámci projektu „Viem, čo zjem“. Projekt je súčasťou globálneho projektu „Nestlé pre zdravie detí“, ktorý sa od roku 2009 postupne realizuje v 84 krajinách sveta a doposiaľ ním prešlo 80 miliónov detí. Cieľom projektu je motivovať žiakov ZŠ k vyváženému životnému štýlu, správnym stravovacím návykom a podporiť ich pohybovú aktivitu. V roku 2021 sme v rámci projektu vzhľadom na

pandemické opatrenia vypracovali a zaslali podklady k prednáškam v elektronickej podobe na všetky zapojené školy v našom regióne. Vyplnené dotazníky efektivity sme zaslali na ÚVZ SR.

Aj počas prebiehajúcej epidémie Covid-19 sme upriamovali pozornosť na dôležitosť pohybovej aktivity a pobytu v prírode u všetkých vekových kategórií formou zdravotno výchovných materiálov, ktoré sme distribuovali aj formou elektronickej pošty organizáciám.

9.4.1 VYZVI SRDCE K POHYBU - Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Zapojili sme sa do celonárodnej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity „Vyzvi srdce k pohybu“. V rámci projektu sme oslovili mestské a obecné úrady v regiónoch. Súťaž bola spropagovaná na internetových stránkach RÚVZ Trnava, Mestský úrad Trnava a fb-stránke Zdravého mesta. Projekt sme realizovali v rámci činnosti poradne o pohybovej aktivite s cieľom zlepšiť zdravotný stav obyvateľov – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity.

9.5 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT

V roku 2021 sa tento projekt realizoval formou spolupráce s Mestom Trnava na vyhodnotení a príprave plánu aktivít a Komunitného plánu sociálnych služieb na ďalšie roky.

V rámci prevencie covid-19 a zvýšenia zaočkovanosti sme kontaktovali seniorské organizácie, obecné úrady, mestské úrady a spoločne s nimi zverejnili na dostupných miestach pre verejnosť a súčasne v rómskych komunitách letáky o dôležitosti očkovania, hoaxoch o očkovaní a základných hygienických opatreniach v rámci prevencie Covid-19 v slovenskom i rómskom jazyku.

9.6 STRATÉGIA ROZVOJA PORADENSKÝCH CENTIER OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA V SR

Zdravotno-výchovná činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení a zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu realizovalo zdravotno – výchovnú intervenciu individuálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, nadmerné užívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov čo bolo v roku 2021 značne ovplyvnené priebehom pandémie Covid-19.

V rámci poradenského centra zdravia dlhodobo pracuje základná poradňa, poradňa zdravej výživy, poradňa prevencie drogových závislostí, poradňa odvykania od fajčenia, poradňa na podporu psychického zdravia, poradňa optimalizácie pohybovej aktivity a linka pomoci HIV/AIDS.

Základná poradňa na podporu zdravia:

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- anamnestické vyšetrenia
- antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)
- biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)
- somatické vyšetrenie, štandardné merania TK
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)

Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:

- vo výžive a spotrebe alkoholu
- vo fyzickej aktivite
- vo zvládaní stresu
- vo fajčiarskych návykoch
- nefarmakologickom ovplyvňovaní TK

Klientom so zvýšenými hodnotami a rizikovým správaním odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre. Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávaní rizík odporúčame návštevu lekára.

Počet klientov v PCPPZ bol značne ovplyvnený závažnou epidemiologickou situáciou.

V rámci vyhlásených svetových dní so zdravotníckou tematikou informujeme verejnosť na www. stránkach, poskytujeme zdravotno - výchovný materiál a poradenstvo k aktuálnej problematike. V priestoroch vestibulu RÚVZ so sídlom v Trnave sme umiestnili panely, k daným tematikám.

Pre zamestnancov fy Bekaert Hlohovec a Lear Voderady boli uskutočnené prednášky na tému „Prevenčia onkologických ochorení“.

Pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Trnave sme zorganizovali odborné semináre, na ktorých sme odprezentovali témy: hypertenzia, depresia, diabetes, kyberšikana, syndróm vyhorenia, domáce násilie, škodlivosť fajčenia, kult tela, alkohol skrytý nepriateľ, alzheimer+cvičenia pre mozog.

Spolupracujeme na príprave novej verzie TZS – Zdravie, ktorý má byť používaný v rámci novej stratégie poradňami zdravia. V roku 2021 sme vzhľadom na novú stratégiu zakúpili nový prístroj Afinion 2, ktorý bude používaný v poradni zdravia.